

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za pouzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRтни VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak petek ter stane:

celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka Din 1—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiki dovoljeni le z navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 24. junija 1932.

Štev. 26.

Položaj in težnje slovenskega gospodarstva

(Iz poročila predsednika g. Ivana Jelačina v plenarni seji ZTOI.)

Obrtniške zadeve.

Val gospodarske krize tudi obrtništvo ni prizanesel. Dočim obrtništvo po mestih jako trpi radi zmanjšanja kupne moči uradništva in delavstva, ubija podeželskega obrtnika popolna gospodarska oslabelost kmeta. Cene kmečkih izdelkov so padle na minimum tako, da kmet nima denarja, da bi mogel nabaviti vsaj najnujnejše potrebščine. Kupec in naročnik se omejuje pri svojih nabavah na minimum, a še ono delo, ki ga obrtnik dobi, se plačuje neredno. Položaj je postal za podeželskega obrtnika še težavnejši po uveljavitvi zakona o zaščiti kmeta z dne 19. aprila 1932, ki omejuje izvršljivost terjatev proti kmetu, tako da ta izgublja v znatni meri svojo kreditno sposobnost. S tem je zelo oteženo prevzemanje kmetijskih naročil, ker si obrtnik ne upa več kreditirati. Na drugi strani pa so zopet omejitve izplačil na demarnem trgu dovedle do tega, da se od obrtnika samega zahteva takojšnje plačilo sirovin in delovnih pripomočkov, ki jih mora nabaviti. Temu se pridružujejo še težkoče radi deviznih predpisov, ki ovirajo nabavo nujno potrebnih sirovin, opreme in delovnih pripomočkov iz inozemstva. Radi tega je obrtništvo zapadlo v številne davčne zaostanke. Posledica je zopet, da se ga izključuje od državnih in samoupravnih dobav.

Mnogoštevilnost obratov in medsebojna konkurenca se je postrila do skrajnosti. Poleg tega pritiska nelegalna šušmarska konkurenca, ki se ne da iztrebiti ter jo brezposelnost še povečuje, končno še vedno občutnejša konkurenca velikih podjetij. Gospodarska kriza je velika podjetja dovela do tega, da so začela posegati tudi po takih delih, ki so bila dosedaj pridržana malemu obrtniku. Tako opazamo na primer, da so se začela tudi velika podjetja proti dosedanjim običajem pečati poleg novih del tudi s popravitvami. Posebno eklatantno je primer Bate, ki ustanavlja številne popravilnice čevljev ter tako odvzema čevljarstvu obrtniku še bori za služek od drobnih del.

Zbornica je skušala po svojih močeh omiliti težavni položaj obrtništva svojega okoliša. Pozorno je zasledovala vse pojave gospodarske krize in njihov vpliv na obrtniško proizvodnjo. V ponovnih primerih se je zavzela za zaščito malega obrtnika, tako proti nelegalnemu šušmarstvu, kakor tudi proti neljalni konkurenci. Vpoštevajoč izredno težaven položaj čevljarkega obrtništva v njegovi borbi z inozemsko konkurenco, osobito pa s konkurenco popravilnic Bat'e, je merodajnim oblastvom stavila predloge, da se take popravilnice ne dovoljujejo.

V ponovnih primerih je na merodajnih mestih zbornica posredovala v korist obrtništva glede državnih dobav. Zavzela se je za pravično postopanje napram obrtništvu prehranjevalne stroke, ki je trpelo občutno škodo vsled odredb, ki so se nanašale na določevanje maksimalnih cen.

Da se pomaga obrtništvo do čim večje konkurenčne sposobnosti, je zbornica nadaljevala tudi v preteklem četrtletju intenzivno svoje delo na strokovni izpopolnitvi obrtnika. To delo je vršila v okviru svojega zavoda za pospeševanje obrta, ki je priredil več strokovnih tečajev in pred-

vanj, podelil podpore za strokovno izpopolnitev v inozemstvu ter podpiral tudi delo obrtniških organizacij na tem polju. Posebe nam je omeniti še prireditve razstave najboljših obrtniških izdelkov nekaterih strok v zborničnem paviljonu na ljubljanskem velesejmu. S tem naj bi se dala obrtniku prilika, da pokaže visoko kvaliteto in tehnično dovršenost svojega izdelka, obenem pa naj bi se opozorila javnost na domače delo ter praktično izvajala propaganda za domače blago. S podobnimi razstavami v manjšem obsegu ustvarja zbornica temelje veliki izključno obrtniški razstavi, ki naj bi se vršila v bližnji bodočnosti.

Vprašanje obrtniških kreditov je še vedno odprto in nerešeno. Kreditiranje s strani Privredne Znanstvene Banke, podružnice v Ljubljani, bi moglo doseči mnogo boljše uspehe, ako bi ne bilo vezano na težke pogoje, osobito glede obrestne mere, ki v sedanjih višini za našega obrtnika nikakor ni znosna.

Podatki o gibanju obrtništva v I. četrtletju letošnjega leta kažejo glede prijav nesorazmerno velik porast napram prošlemu letu. V prvih treh mesecih letošnjega leta zaznamujemo 993 obrtnih prijav, t. j. malo manj kakor polovico prijav v teku celega prošlega leta, ko so znašale v štirih četrtletjih skupno 2276 primerov. Odjav je bilo 652. Nesorazmerno izdaten porast prijav opažamo pri izdelovalcih cementnih predmetov, ključavničarjih, mizarjih, izdelovalcih usnjene galanterije, šiviljah, mlinih in fotografih, dočim so odjave porastle znatno pri čevljarški stroki. Povečanje števila prijav je deloma v zvezi z uveljavljanjem novega obrtnega zakona, ki uveljavlja strožje predpise glede usposobljenosti za rokodelske obrte, pa so mnogi pospešili zato obrtne prijave, da so dosegli svojo obrtno pravico še ob pogojih preje veljavnega zakona. Povečanje odjav v čevljarški stroki je očitno posledica gospodarskega propadanja tega obrta.

Uveljavljanje novega obrtnega zakona in izvajanje novih obrtnih predpisov sta zahtevala od zbornice mnogo obsežnega dela. Zbornica je z okrožnicami, ki jih je poslala poedinim obrtniškim organizacijam, opozarjala, da je obrtništvo pravočasno moglo ustreči novim obrtnim predpisom. Priredili so se sestanki z združenimi načelniki in funkcionarji ter dajale izčrpne informacije za ravnanje in poslovanje zadrug. Zbornica je po svojih delegatih vršila važno informativno službo ob priliki občnih zborov obrtnih zadrug. Med gradivom za predloge k izvršilnim uredbam obrtnega zakona je omeniti osobito predloge glede pravilnikov o obrtniških organizacijah po novem obrtnem zakonu, o mojstrskih in pomočniških izpiti, o sorodnosti obrtov, o vračunanju strokovne šolske izobrazbe v predpisano prakso, dalje predloge za koncesioniranje tiskarnarskih obrtov in pogrebnih zavodov, za preureditev rokodelskih obrtov, osobito sedlarjev, slikarskih strok, fotografov, vrtnarjev, brivcev in frizerjev itd. Zbornica je predložila svoje predloge in mnenje glede pravilnika za dimnikarski obrt. Posebe pa je omeniti zbiranje gradiva za predloge o dopolnitvah in izpremembah novega obrtnega zakona, ki je, da si komaj uveljavljen, v mnogočem potreben nujne izpopolnitve.

Strokovnemu šolstvu je posvečala zbornica svojo posebno pažnjo v zvezi z novimi predpisi glede obrtno-nadaljevalnega šolstva, ki jih vsebuje obrtni zakon. Zbornica stremi za tem, da se v čim večji meri pritegne k šolskemu pouku obrtnega naraščaja tudi mojster. V ta namen bo treba misliti na posebne tečaje, v katerih naj bi se sposobni mojstri in pomočniki vežbali za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah.

V obrtno-pravnem pogledu je omeniti izjave, ki jih je podala zbornica oblastvom glede obsega obrtnih pravic trgovcev v zvezi s sporom radi vrezovanja šip v okna, dalje glede brivskega in frizerskega obrta, glede popravljanja in obnavljanja vpogrnjenega pohištva, popravljanja žimnic, izdelovanja okvirjev za posteljna ogrodja, popravljanja orgelj, izdelovanja avtokaroserij, učne dobe v pletilskem obrtu, izdelovanja modnih predmetov, krtač in sirkovih metel,

žičnih pletenin, emajlnih predmetov, glede prodaje dog po lesnih trgovcih, instalacije centralnih kurjav, prodaje sladoleda po gostilničarjih, izdelovanja predmetov iz črne pločevine, lesenih krst, smučih, glede popravljanja čevljev po tvornicah in glede obrtnega značaja vžigalnega slikarstva.

Zbornica se je izjavila o 48 koncesijskih prošnjah za gradbene stroke, o treh prošnjah inozemcev za dovolitev izvrševanja obrta v naši državi in 46 dispensnih prošnjah za nastop raznih obrtov. Podala je končno pred uvedbo postopanja po novem obrtnem zakonu svoje mnenje glede ustanovitve treh obrtnih zadrug, razširjenja okoliša 3 takih zadrug, in v štirih primerih o izpremembi združnih pravil.

Od 30. marca t. l., ko je zbornica začela z izdajanjem potrdil glede listin ob priliki prijave obrta pa do 8. junija je zbornica izdala potrdila s priporočilom v 278, z odklonilnim predlogom pa izjave v 85 primerih.

Jakob Zadavec:

Mlinska pavšalna taksa in naše mlinarstvo

Odmeritev in izterjevanje mlinske pavšalne takse je dvignilo mnogo nezadovoljstva med mlinarstvom v dravski banovini, ki je bilo po težki preizkušnji žitnega režima postavljeno pred nove žrtve svoje itak že prekomerno ogrožene eksistence.

Žitni režim ali pravilno žitni monopol je bila po svojih temeljih sicer dobro zamišljena ustanova, — saj je bil nje namen držati ceno pšenice nad višino produkcijskih stroškov, — v praksi pa se je ta ustanova izkazala kot nemogoča, ker je istočasno učinkovala obremenjevalno na pasivne kraje naše države, torej na svoj vsakdanji kruh kupujoče sloje. Kar pa je smatrati kot glavni pogršek: v svojem izvajanju ni zajela vseh delov naše države enakomerno in pravično, temveč je služila le izvestnim krogom gotovih pokrajin, ki so jo v škodo kmeta in konzumenta izkoriščali.

Že v decemberski zbornični plenarni seji sem to dejstvo z dokazi podprl, le žal mi je, da so poznejše ugotovitve dokazale nebroj žalostnih dogodkov, ki so še v popolnitev označenih škodljivih učinkov nasproti kmetu in konzumu, — našo trgovino in naše jugoslovensko mlinarstvo težko kompromitirali.

Ko so nam po večmesečnem prizadevanju našega spoštovanega ministra g. dr. Kramerja in njegovega pomočnika g. Mohoriča odvzeli verige žitnega režima, smo si globoko oddahnili v zavesti, da ne more biti nobeno zlo tako hudo, kot je bil žitni monopol za našo pasivno Slovenijo, posebej še za naš mlinarski in pekovski obrtniški stan.

Žitni monopol je tudi v finančnem oziru končal neugodno in naravna posledica tega dejstva je bila, da se je z vladne strani skušalo najti kritje vsaj onega dela deficita, ki je bil ob ukinitvi monopola z ozirom na konstelacijo na svetovnem trgu predviden pri odprodaji po visokih cenah nakupljene pšenice.

Z obljubo s strani vlade, da preneha mlinska pavšalna taksa s 1. julijem t. l. je moralo mlinarstvo sprejeti kot nekako kompenzacijo za ukinjen žitni monopol mlinsko pavšalno takso, dasiravno se težke posledice te takse v naprej niso dale presoditi.

Kakor noben pavšal, tako se tudi mlinska pavšalna taksa ne da zajeti z absolutno pravičnostjo.

Taksa bazira na principu tehnične kapacitete; v odmero takse služi določeno razmerje tehnične kapacitete in efektivne izrabe na podlagi 1000 Din prispevka od vagona in predvidevši 23 delavnih dni na mesec.

Zoper to ne bi bilo ugovora, če bi se pri sestavi ključa in stopenj moglo vsaj približno uvaževati po različnih pokrajinah in ob različnosti podjetij obstoječe in se mesebno močno razlikujoče obratne prilike, odnosno če bi se dalo zajeti v vsakem slučaju pravičen ključ sorazmerja med tehnično in efektivno izrabljeno mlinsko kapaciteto. Ta ključ je pa z ozirom na prilike in ugodnosti mlinov v žitnorodnih krajih proti razmeram obtoječim v naši slovenski mlinarski obrti in industriji neizračunljiv, ker je zaposlenost slovenskih mlinov zdato pod v ključu predvideno kapaciteto.

Danes, ko prihaja vodnim potom preko Siska moka po 700—1000 Din do naših konzumnih centrov ceneje kot pšenica po znižani mlinski tarifi iz Baške in Banata, je umljivo, da slovenskemu trgovcu ne kaže kupovati pri slovenskem mlinarju, odnosno da mu ne kaže zalagati naše mlino s pšenico v svrhu mletja.

Trg je z moko tako prenapolnjen in konkurenca vojvodinskih mlinov tako huda, da se postavlja izdelek slovenskih mlinov ob najskrajnejši mlevnini za cca. 15—20 Din dražje, kot nudijo vojvodinski mlini svoj proizvod franco postaja v dravski banovini. Če prištejemo še, da obremenjuje slovenske mlino pavšalna taksa z 8—10 Din za 100 kg, vidimo in spoznamo, da so mlini v dravski banovini v očigled tarifarnim prilikam in vsled preobremenjujoče takse pred ustavitvijo svojih obratov.

Ne le nezadostna tarifarna zaščita ima za posledico našo konkurenčno nezmožnost, ampak prav posebno dejstvo, da se vojvodinskim mlinom postavlja vsled polne zaposlenosti pavšalna taksa na komaj 2—3 Din za 100 kg, dočim naš mlinar kot rečeno ob 8—10 Din, čisto tudi preko tega znašajoči pavšalni taksi kalkulativno izhajati ne more.

Velike težave so se pri odmeri takse pokazale tudi pri naših kmetijskih mlinih. Dočim so bili ti majhni mlini (do 15 q kapacitete) v mesecu aprilu opravičeni vsakega prispevka, jim usoda za maj in junij ni prizanesla, tako da v mnogih slučajih znaša mesečni prispevek na taksi majhnih mlinov več kot je znašal celomesečni zaslužek dotičnega mlinarja. Njih intervencije in prošnje so na dnevnem redu, medtem pa tečejo eksekucije.

Če sem prav informiran, se vrše vsa predpisovanja pavšalnih taks potom komisije, ki jo je v ta namen sestavilo trgovinsko ministrstvo. Ne dvomim o sposobnosti gospodov komisarjev, še

manj o njih pravico ljubezni, mislim pa, da je način predpisovanja mimo vseh individualnih okoliščin brez osebne in strokovne ugotovitve po naših srednjih in malih malinih stvar absolutne nemogočnosti. Kot dolgoletni praktik resno dvomim, da bi se s polno gotovostjo dalo na več sto kilometrov dalje ugotoviti pogonsko moč posameznih mlinov, nje sorazmernost z notranjo opremo, značaj podjetja in nešteto drugih okoliščin, ki bi morale priti kakor z mlinsko tehničnega, tako z mlinsko komercialnega stališča v poštev. Niti ni moja naloga, niti nočem svojih cenjenih čitatelev dolgočasiti z različnimi tozadevno v poštev prihajajočimi, podrobnimi teorijami, ugotoviti hočem samo dejstvo, da je mlinska pavšalna taksa v sedanji obliki za slovensko mlinsko obrt in industrijo neprenosljiva obremenitev, ki vsled neugodnih tarifnih razmer in vsled oddaljenosti od žitornih krajev učinkuje od dne do dne progresivno uničujoče existenco srednjih in malih mlinov.

Katere zbornice ostanejo skupne?

Uredba o ustroju gospodarskih zbornic še ni objavljena, vendar pa je upanje, da se v kratkem objavi, ko se odločijo še nekatere nejasnosti glede področja. Ze sedaj pa je gotovo, da ostanejo skupne gospodarske zbornice v Ljubljani, Novem Sadu, Vel. Bečkeru, Splitu, Dubrovniku in Podgorici. Na novo se ustanove obrtne zbornice v Zagrebu, Osijeku, Sarajevu, Banjaluki in Skoplju. Razen v Beogradu, kjer ima vsaka panoga svojo zbornico, so postavljene v Zagrebu, Osijeku in Sarajevu trgovsko-industrijske zbornice. S temi izprememami je za enkrat urejeno vprašanje zbornic, ki je tudi pri nas v obrtniških vrstah vzbudilo dosti nepotrebnega prahu. Trdi časi, v katerih živimo, zahtevajo, da si solidarno vse gospodarske panoge prizadevajo za izboljšanje nevesočnih prilik, ki tlačijo k tlom vse gospodarstvo. Cepljenje moči v tem prizadevanju nikakor ni racionalno, ker stvari gotovo ne koristi. Potrebno je več pozitivnega dela ravno onih faktorjev, ki so si prizadevali za izločitev, pa manj govortjenja, ker gospodarstvo more profitirati samo od pozitivnega dela tudi v organizatoričnem oziru. Sedaj, ko je odločba padla, je čas dela za vse, ki so dobre volje in znajo tudi zidati, ne pa samo podirati.

Žrtvam inozemskih posojil

Naši obrtniki na deželi bi že lahko dobro vedeli, da je popolnoma izključeno, dobiti sedaj od koderkoli in kakršnokoli posojilo iz inozemstva (najmanj pa na naša posestva). Na žalost moramo ugotoviti, da se ne bo konca našim žrtvam. Se vedno je več ko dovolj takih, ki še sedaj verujejo raznim (sedaj bolj previdno nastavljenim) vabam na dobavo inozemskih posojil. Dočim se pri nas tako študi z denarjem za najpotrebnejše, se nekaterim ne zdi škoda, ako se za take očividne sleparije razmetuje na stotine in tisoče našega dobrega denarja.

V prvih opozoritvah v našem listu smo opozarjali na slučaje »Eigene Scholle« Berlin in Kreugerjev »Continental Investment«. Skrajno previdnost smo priporočali tudi glede firme Bodenbach in nje-

nih »zaupnikov« pošlujočih v Mariboru. Šele sedaj je eden teh »zaupnikov« sam priznal, da je tudi slučaj Bodenbach ne čisto navadna sleparija nego zelo prebrisana. Mož, ki je to priznal, je bil že pred meseci osebno opozorjen, naj se več ne peča z izkoriščanjem naših žrtv tudi ne na račun Bodenbach, od koder so prihajale na videz zelo ugodne ponudbe, posebno za hipotekna posojila. Ta mož mora imeti nekje zaslonbo (kakor njegovi ostali »kolegi«). Kajti dočim je preje od strank pobiral po 300 in kvečjemu 400 Din »takse«, poznamo iz novejšega časa primer nekega trgovca z Dolenjskega, kjer je zahteval čez 700 Din. Čeprav je kmalu nato pismeno priznal, da se prošnji ne more ugoditi, ker se »g. ravnatelj nahaja v preiskavi«, mi čutili vesti, da bi stranki vrnili neupravičeno inkasirano pristojbino. — Drugi njegov »kolega«, je izvabil vso vaš najprej za vpis v »Eigene Scholle«, potem ko je dobil par tisoč dinarjev, je sam to podjetje razglasil kot sleparsko in priporočal Bodenbach, kjer so vsi morali zopet plačati novo takso po 300 in še več Din. Ko ga je eden prizadetih prišel za ravnatelja, mu je »sveto« obljubil, toda do danes (že pol leta) je ostalo vse pri obljubi.

Z razkrinkanjem tvrdke iz Bodenbacha je stvar dozorela za kazensko ovadbo. Vse žrtve katerihkoli ponudb inozemskih posojil služijo svojim interesom, ako svojo zadevo in škodo prijavijo na naslov »Marstan« odd. Posvetovalnica, Maribor, Slovenska ulica 22. (Priročiti 5 znakm).

Važna gospodarska konferenca v Beogradu

Beograd, 24. junija. p. V dvorani industrijske zbornice se je pričela danes konferenca zastopnikov gospodarskih krogov iz cele države, da razpravlja o važnih finančnih in valutnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Težkoče, ki so se pojavile v mednarodni trgovini zaradi raznih deviznih in valutno-prometnih omejitev posameznih držav, zelo vplivajo tudi na naše gospodarsko življenje. O teh vprašanjih se je razpravljalo že na konferencah Mednarodne trgovinske zbornice, v inostu in pozneje v Monakovem, vendar pa še niso bili sprejeti nikakoli konkretni sklepi, kako bi se te ovire in težkoče najlažje odstranile. Zaradi tega je jugoslovnski nacionalni odbor mednarodne trgovinske zbornice sklical to konferenco, da bi mogel zavzeti definitivno stališče v vseh teh vprašanjih s posebnim oziranjem na naš gospodarski položaj. Konferenca se udeležujejo zastopniki gospodarskih krogov iz vseh delov države. Iz Ljubljane sta prisotna generalni tajnik za TOI, narodni poslanec g. Ivan Mohorčič in tajnik Ljubljanske borze dr. Dobrila. Konferenci prisostvujejo tudi predstavniki finančnega in trgovinskega ministva. Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Narodne banke, Centrale industrijskih korporacij itd. Konferenca ima razpravljati o naslednjih vprašanjih: 1. Kontrola deviznega prometa v podunavskih državah (omiljenje obstoječih ovir, ki so nastale zaradi deviznih omejitev v trgovini); 2. funkcioniranje biletarnega sporazuma o kliringu; 3. predlog plurilateralnih kliringov; 4. Mednarodna trgovinska zbornica in uredba o deviznem prometu; 5. pomoči za popolno abolicijo kontrole deviznega prometa in 6. bodoče delo jugoslovnskega nacionalnega odbora Mednarodne trgovinske zbornice.

pazili mojstri, da je bilo povsod dobro in istovrstno blago in pa da je imelo to blago pri vseh enako ceno. Ze takrat so torej pazili, da se ni razpasla umazana konkurenca, in kupec je vedel, da bo dobil povsod isto blago za iste cene, in ni mu bilo treba mnogo izbirati, kajti vedel je, da je kakovost blaga povsod enaka, najsi je bila dobra ali slaba.

Nasprotstvo med rokodelci in trgovci je bilo tudi takratne čase že ostro. Rokodelci so se pritoževali, da jim odjedajo trgovci kruh, ker prodajajo blago, ki spada v rokodelsko stroko. Pa tudi med rokodelci samimi so bila ostrá nasprotstva. Tako so tožili leta 1594. vrvarji jermenarje, da prodajajo ob semanjih dneh vrvi, tkalci pa trgovce, češ, da smejo prodajati platnene prte le tkalci sami. Leta 1667. so nastopili ostrogarji proti jermenarjem in železninarjem, ker so ti prodajali puške, konjska česala in brzde. V prejšnjih stoletjih so strogo pazili na to, da ni nihče uvedel kake nove obrti, ki je bila do tedaj še neznaná; šele v osemnajstem stoletju je nastopilo tudi v tem pogledu svobodnejše naziranje in rokodelstvo se je začelo razvijati.

Zakon o pobijanju brezvestne spekulacije

V zadnji številki smo poročali, da je senatni odbor nadomestil zakon o pobijanju draginje z načrtom zakona o pobijanju brezvestne spekulacije, ki v večji meri upošteva želje in težnje gospodarstva, posebno trgovskih organizacij. Medtem je odbor podal senatu poročilo, ki je te dni že odobril tudi zakonski načrt, katerega je odbor predlagal.

Ob razpravi v Narodni skupščini se je oglašil k besedi tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje, ki je izjavil, da zakon ni naperjen proti solidnim trgovcem. Mnenje je, da je 90 do

Vsem naročnikom!

Da bo mogoče list redno izdajati, prosimo vse cenj. naročnike, da takoj poravnajo zaostalo naročnino.

95% trgovcev, za katere ta zakon ni potreben, so pa neke pojave, katere je treba preprečiti. Iz skupščine je prišel zakon sicer v nekoliko ostrejši obliki, a po zaslugi senatnega odbora se je opilil in popravil. Po ministrovem govoru se je vršilo glasovanje. Za zakon v izpremenjeni obliki je glasovalo 38 poslancev in 7 senatorjev.

Zakon v izpremenjeni obliki se sedaj vrne Narodni skupščini, ki bo o njem ponovno razpravljala. Z ozirom na pridržano izjavo g. ministra je pričakovati, da bo tudi Narodna skupščina odobrila izpremembe.

Cim dobimo besedilo zakona, katerega je sprejel senat, ga priobčimo v izčrpnem izveščku.

Jubilej uglednega obrtnika

V kratkem bo praznoval čevljarški mojster, član in soustanovitelj Čevljarške obrtne zadruge v Mariboru g. Ivan Krois 50-letnico, odkar izvršuje samostojen čevljarški obrt.

G. Krois Ivan je bil rojen 6. maja 1858. l. na Meljskem hribu pri Mariboru. Učno dobo je dovršil l. 1876. v Mariboru, delal pa je kot čevljarški pomočnik skozi 6 let v Mariboru, Gradcu in drugod ter je postal 3. julija 1882. l. v Mariboru samostojen obrtnik. Ko se je l. 1884. ustanovljala v Mariboru Strokovna zadruga čevljarških mojstrov, je bil naš slavljence soustanovitelj, za kar je bil ob priliki 45-letne proslave obstoja zadruge, ki se je vršila na štefanovo l. 1929., odlikovan s častno diplomom. Vzlic temu, da ima Čevljarška zadruga v Mariboru še čast, pozdravljati v svoji sredini tri ustanovne člane, je g. Krois Ivan med njimi najstarejši obrtniški tovariš. Načelstvo Čevljarške obrtne zadruge v Mariboru želi svojemu uglednemu ustanovitelju in častnemu članu tako v svojem kakor v imenu vseh zadrugnih članov, da bi še mnogo let zdrav in čil zahajal v vrste svojih stanovskih tovarišev ter živel v njih ponos in v veselje svoje srečne obitelji. Številnim čestitkam, ki jih bo slavljence te dni deležen, se pridružuje tudi uredništvo našega glasila.

Zanimiv je bil položaj pomočnikov in učencev, ki so bili v neki meri tudi člani zadrug, ako so delali pri »poštenem« mojstru. Mojster, ki ni bil član zadruge, je težko dobil pomočnika, pa četudi je ponujal večjo plačo, ker si je pomočnik dobro premislil, predno je sprejel to delo, ki mu je delalo napotje celo življenje. Vsak mojster je moral namreč vpisati v »Wanderbuch« dobo, katero je prebil pomočnik pri njem, to pa je morala zopet potrditi zadruga.

Pomočniki in vajenci so bili kakor mojstri člani zadrug, seveda z mnogo manjšimi pravicami nego mojstri. Člani zadruge pa so bili pomočniki le tedaj, ako so delali pri »poštenem« mojstru, vsled česar si je vsak pomočnik dobro premislil, predno je vstopil v delo pri mojstru nezadružniku. Tak mojster ni mel pravice potrditi v popotni knjigi (Wanderbuch), da je pomočnik pri njem delal, ni mu smel izstaviti spričevala, vse to pa je bilo vsakemu pomočniku tako potrebno, kakor košček kruha. Pomočnik, ki je v skrajni sili vstopil v delo pri mojstru nezadružniku, je moral ta čas prebiti še enkrat pri »poštenem« mojstru in se ni smel prej vrniti s po-

Kaj je novega?

Popust posetnikom vsesokolskega zleta v Pragi. Pisarna zletne razstave v Pragi nas obvešča, da se pričakuje na IX. Vsesokolski zlet v Pragi okoli 800.000 posetnikov, v pretežni večini seveda iz Češkoslovaške, pa tudi iz drugih držav so prijavljeni v precejšnjem številu. Razen sokolskih udeležencev pride v Prago tudi nesokolska publika; ti slednji gostje imajo ugodnost 33% popusta na vozniš cenah za tja in nazaj na vseh češkoslovaških železnicah, a na jugoslovnskih 50% popust, če se le izkažejo z izkaznico sokolske razstave. Ta razstava, pri kateri bo sodeloval tudi Jugoslovnski Sokol, bo zelo zanimiva in bo trajala do 10. julija t. l. Izkaznice za to ugodno vožnjo daje češkoslovaški konzulat.

Posvečenje temelja novega Obrtnega doma v Beogradu. V torek 21. junija t. l. ob 10. dopoldne je bilo izvršeno slovesno posvečenje temeljnega kamna za zgradbo novega Obrtnega doma v Beogradu. Posvečenje je bilo izvršeno ob veliki udeležbi občinstva in zastopnikov obrtniških organizacij. — 12. junija pa je bilo izvršeno posvečenje temeljnega kamna za Obrtniški dom v Zajčevu.

Blagovna izmenjava Nemčije z balkanskimi deželami. Kakor znano, je bil napravljen med tvrdkami nemške eksportne industrije in »Gedelag« dogovor, ki omogoča izmenjavo nemških industrijskih izdelkov z inozemskimi deželnimi produkti. Mišljene so tukaj v prvi vrsti one dežele na Balkanu, katerim devizni prednisi onemogočajo nakup potrebnih fabrikatov.

Zveza žitnih trgovcev v Novem Sadu. V Novem Sadu je bila ustanovljena zveza žitnih trgovcev in eksporterjev, ki obsega doslej okoli 100 članov.

Zvišanje davkov v Češkoslovaški. Med novimi davki v Češkoslovaški bo posebno zvišan dohodninski davek, za dohodke od 10.000 Kč dalje bo zvišan za 30—90% sedanje izmere.

VII. mednarodni velesjem v Solunu. VII. mednarodni solunski velesjem se bo vršil od 11. do 25. septembra t. l. Za velesjem so dovoljeni popusti na naših in grških železnicah. Prijavnice, kakor tudi pogoje za udeležbo dobijo zainteresenti v pisarni Zbornice za TOI.

Pred osnovanjem Gospodarskega sveta. Na osnovi zakona o Gospodarskem svetu se je pričelo z izdelovanjem poslovnika, ki se bliža že končni redakciji in bodo s tem v najkrajšem času končane vse nujne predpriprave za organizacijo Gospodarskega sveta. Potem je le še treba, da bodo imenovani in postavljeni člani sveta, da ta takoj prične z delom. Po zakonu o Gospodarskem svetu, kakor je znano, imenuje oziroma postavlja Nj. Vel. kralj na predlog predsednika ministrskega sveta 60 članov Gospodarskega sveta. Poedine gospodarske ustanove so že ugodile zahteve vlade in so sporočile imena svojih kandidatov za ta svet. Baje izide v najkrajšem času odlok o imenovanju in postavitvi teh članov.

Drobnica v naši državi. Po podatkih ministrstva za kmetijstvo je bilo naštetih koncem minulega leta v naši državi: 1.161.235 konj, 106.944 oslov, 15.843 mežgov, 3.812.872 goved, 37.487 bivolo, 3.000.000 svinj in prašičev, 8.000.000 ovc, 1.730.000 koz.

Drago žabkar:

Obrtništvo v prejšnjih stoletjih

(Dalje.)

V bivših zadrugah so zelo dobro gospodarili, mlajši rod pa je postal lahko-misel in je zalezal v dolgoe. Največje breme za zadrugo je bila potrditev njih pravil in nabava dragocenih zastav.

Najmočnejša stroka je bila, kakor je to tudi danes, čevljarška in krojaška, dalje pa po vrsti pekovaška, kramarska, tkalska, mizarška, dimnikarska, kotlarška in glavničarska.

Lep je bil običaj, da so mojstri drugega nadzorovali, kakšno blago izdelujejo. Vsake kvatre sta hodila po dva mojstra od vsake zadruge okrog drugih mojstrov in nadzorovala ali blago, ki ga izdelujejo, odgovarja združnim predpisom. Gorje onemu, ki je izdeloval manjvredno blago! Tako so lončarju, čigar blago ni odgovarjalo, pobili vse lonce in sklede, poleg tega so ga pa še kaznovali z denarno globo. Seveda so

tovanja, dokler ni imel določenega števila delovnih let. Če pa je prišel domov prej, so ga vsi nazivali »nepoštenjaka« in bil je kaznovan z globo, svojim tovarišem pa se je moral odkupiti s pijaco.

Pomočnik, ki je prispel v kak večji kraj in hotel dobiti dela, se je moral zglasiti pri očetu zadruge. Ta je pozval najmlajšega mojstra, ki je moral voditi pomočnika od enega do drugega, pričeniši pri najstarejšem mojstru. Da je bil ta posel za najmlajšega mojstra težak, je jasno, in pozneje so določili, da je prevzel to delo stari pomočnik (Altgeselle). V slučaju, da nihče ni rabil nove moči, so morali dati vsi mojstri po vrsti popotnemu pomočniku hraniti in stanovanje po en dan. Ko je pomočnik tako obral vse mojstre, pa le ni dobil nikjer zaposlitve, je moral oditi iz dotičnega kraja. Ta navada je bila lepa in ni se bilo bati dela iskajočemu pomočniku, da bo stradal. V takratnih časih so se smatrali mojstri in pomočniki za eno družino in često se je zgodilo, da je pomočnik, če je zadela mojstra težka nesreča ali bolezen, njemu pomagal z zastojnim delom.

Batova tvornica pri Vukovaru. Po časopisnih vesteh povzemamo, da zidanje Batove tvornice napreduje z izredno hitrim tempom. Tvornica bo med Novim Vukovarjem in Borovim in bo obstojala iz več enonadstropnih objektov, ki so deloma že pod streho. Batova tvornica v Vukovaru naj bi bila centralna tvornica za proizvodnjo njegovih blaga za vso državo in za Balkan. Za sedaj pa Bata proizvaja šele v Apatinu, kjer je kupil neko opuščeno tvornico čevljev in v kateri izdeluje specialne modele čevljev za Balkan in za Jugoslavijo.

Križa bolgarske domače industrije. Načelnik industrijskega odseka dr. Dimo Todorov je vrnil se z inšpekcijskega potovanja po industrijskih središčih Bolgarije izjavil novinarjem, da je prešla bolgarska industrija, ki dela z domačim kapitalom, v zelo kritičen položaj, ker zaradi omejitve deviznega prometa ne more nabaviti potrebnih količin iz inozemstva, dočim dobiva industrija, ki dela s tujim kapitalom, nemoteno dovoljne količine sirovin iz inozemstva. Vsih tega položaja so bile prisiljene nekatere bolgarske tovarne izvršiti redukcijo, s katero se je povečala brezposelnost, ki je v Bolgariji že itak dovolj občutna.

Stanje Narodne banke. Po najnovejšem izkazu od 22. t. m. se je podaljšala v zlatu in devizah zmanjšala za 9,3 na 1986,9 milijona Din, dočim so se devize, ki se ne vstetejo v podlago povečale za 3,8 na 84,3 milijona Din. Menična in lombardna poso-

bla so nazadovale za 10,5 na 2317,3 milijona Din. Obtok bankovcev se je ponovno znatno skrčil, in sicer za 91,6 na 48.29,0 milijona Din. Deloma je to nazadovanje obtoke nastalo zaradi potečanja obveznosti na pokaz za 67,3 na 672,9 milijona Din. Razmerje kritja se ni bistveno spreminjalo. Kritje obtoke in obveznosti na pokaz v zlatu in devizah znaša po najnovejšem izkazu 36,11% (po zadnjem izkazu 36,12%), kritje v samem zlatu pa se je nekoliko povečalo in znaša 32,05% (31,91%).

Zahteve mlinske industrije. V sredo se je vršil v Beogradu kongres jugoslovenske mlinske industrije, na katerem je bila sklenjena daljša resolucija, ki ugotavlja, da je potrošnja pšenične moke v naši državi zaradi neuspešnega poskusa z notranjim žitnim monopolom znatno padla. S tem se je povečala količina pšenice iz lanske letine, ki jo je treba izvoziti. Potrošnja pšenične moke je treba zaradi zmanjšanja presežka spraviti zopet na normalno višino, zato pa mora biti pšenica razbremenjena vsake posebne obremenitve. Pavarialna mlinska taksa se ne sme znova uvesti, ker tudi ne omogoča, da bi se breme enakomerno razdelilo. Trgovskim mlinom, ki so pri ukinjenju starega režimja imeli na zalogi pšenice, obremenjeno z doplačilom, naj se to doplačilo vrne, in sicer vsakemu mlinu, ki lahko dokaže to svojo terjatev. Mlinom, ki jim je bilo zaradi neplačila pavarialne takse ustavljeno obratovanje, naj se dovoli nadaljnje obratovanje in plačevanje dolžne takse v obrokih. Končno ugotavlja resolucija, da novi način pobiranja davka na poslovnih promet pri mlinih na merico v višini 3 Din na 100 kg izdelane moke ni v skladu z zakonom in je potrebno, da se davek na poslovni promet pobere samo v višini 1% vrednosti merice ali pa denarne mlevnine.

ali ki so jih poedini člani vsaj tri dni pred zborovanjem pisмено prijavili upravi združbe. O predmetih, ki niso postavljani na dnevni red, se sme samo razpravljati, ne pa sklepati. Istotako se sme odločiti o sklicanju nove skupščine, ne da bi bilo to vprašanje postavljeno na dnevni red. O vprašanju zunaj dnevnega reda se sme razpravljati samo pri poslednji točki dnevnega reda, ki se mora vedno pridržati za taka vprašanja.

Člen 18.

Glasovanje je javno. Za volitev organov združbe kakor tudi o vseh osebnih vprašanjih mora biti glasovanje tajno. Če ni ugovora, se vrši volitev lahko tudi z vzklikom.

Tajno se glasuje tudi, če to zahteva ena tretjina prisotnih članov. Poimensko glasovanje se vrši, če zahteva to ena tretjina prisotnih članov.

Člen 19.

Skupščina je pristojna, da odloča:

1. o izpremembah in dopolnitvah teh pravil kakor tudi o drugih posebnih pravilnikih za poedine namene združbe;
2. o volitvi članov uprave in nadzorstvenega odbora in njihovih namestnikov kakor tudi častnih članov;
3. o odobritvi proračuna razhodkov in dohodkov za prihodnje leto, sklepnega računa in poročila o poslovanju uprave in nadzorstvenega odbora, o podelitvi razrednice upravi in nadzorstvenemu odboru in o določitvi vpisnine, kakor tudi višine eventualnih posebnih prispevkov za združbo;
4. o naknadni odobritvi razhodkov; ki v letnem proračunu niso določeni;
5. o nabavljanju, odsvojevanju in obremenjevanju nepremične imovine in o zadolževanju združbe, če se tak dolg ne dá izplačati iz rednih dohodkov v dveh poslovnih letih;
6. o zahtevah združbe proti članom uprave, ki so nastale iz opravljanja poslov, in o volitvi pooblaščenecov za uveljavljanje in vloževanje teh terjatev;
7. o reševanju vprašanj, ki se tičejo ureditve razmerja učencev (vajencev);
8. o postavljanju stalnega osebja združbe kakor tudi o njegovih prejemkih;
9. o osnavljanju strokovnih šol združbe in o njih organizaciji;
10. o osnavljanju in vzdrževanju muzejev, vajeniških in pomočniških domov itd.;
11. o osnavljanju in organizaciji zavarovanja za bolezen, onemoglost, smrt in nezgode;
12. o osnavljanju in organizaciji podpornih in drugih človekoljubnih skladov in ustanov;
13. o volitvi članov razsodniškega odbora, članov častnega odbora in članov drugih posebnih odborov (pri obrtniških združbah: članov izpraševalnih komisij kakor tudi članov v okrožne odbore);
14. o vseh predmetih, ki sicer spadajo po teh pravilih v področje združbe, kakor tudi o predmetih, ki jih ji predloži v rešitev uprava;
15. o pristopu v Zvezo združb in izstopu iz nje.

Glede organizacije zavarovanja in osnavljanja podpornih in drugih skladov in njih upravljanja ter vplačevanja prispevkov se predpišejo posebna pravila.

Sklepi po točkah 1., 3., 4. in 5. se morajo predložiti zbornici v odobritev. Sklepe po točkah 11. in 12. odobruje ban po zaslišanju zbornice. Dokler se sklepi ne odobri, jih združba ne sme izvršiti.

Člen 20.

Člani uprave in njihovih namestnikov se volijo tako, da so zastopane v upravi sorazmerno vse stroke.

Izvolitev smejo odkloniti samo člani:

1. ki so prekoračili 60. leto starosti ali ki zaradi bolehnosti izvolitve ne morejo sprejeti;
 2. ki dokažejo, da morajo zaradi svojih poslov biti neizbežno dalj časa od rednega prebivališča odsotni;
 3. ki so že opravljali dolžnost člana uprave.
- Člani se lahko iznova izvolijo za člane uprave.

Člen 21.

O delu skupščine se mora voditi zapisnik, v katerem je treba navesti vse važnejše točke zborovanja, imena vseh prisotnih članov, vse predloge in sklepe, število glasov, s katerimi so bili poedini sklepi sprejeti; če pa je bilo glasovanje poimensko, tudi imena članov, ki so glasovali za in zoper predlog, kakor tudi imena onih, ki so se morda glasovanja vzdržali.

* V izvorniku pomotoma: »pomočnika«.
— Op. ur.

Zapisnik vodi zapisnikar, ki ga odredi predsednik. Skupščinski zapisnik overavljajo overovatelji, ki jih izvoli skupščina.

Združba mora vročiti zbornico v 15 dneh po zborovanju skupščine overovljen zapisnik o skupščini. Prav tak zapisnik je vročiti tudi banski upravi po prvostopnem občem upravnem oblastvu.

Člen 22.

Zoper sklepe skupščine se smejo pritožiti v 15 dneh na zbornico samo oni člani, ki so prisostvovali skupščini.

Vsak sklep skupščine, s katerim nastanejo pravice in obveznosti za vse člane združbe, se mora objaviti že prihodnji dan po skupščini v prostorih združbe z razglasom, ki mora biti tako izvešen 15 dni.

Uprava.

Člen 23.

Uprava je izvršilni organ združbe.

Uprava se voli na skupščini z absolutno večino prisotnih članov za tri leta. Konstituira se v prvi svoji seji po izvolitvi uprave in je sestavljena iz predsednika, podpredsednika in članov. Večina članov uprave mora bivati na sedežu združbe.

Prav tako se volijo tudi namestniki članov uprave, ki jih je...

(Uprava sme imeti največ 12 članov, mora pa jih imeti najmanj 5.)

Člen 24.

Uprava opravlja vse posle združbe, kolikor ne spadajo po zakonu o obrtih in po teh pravilih v pristojnost katerega drugega organa združbe.

V področje uprave spada zlasti:

1. vpisovanje in evidenca članov, izvrševanje sklepov skupščine, predpisovanje članskega vloga (članarine) in določene prispevka poedini članom in skrb za njih izterjanje;
2. zastopanje združbe pred upravnimi oblastvi in sodišči, nasproti članom in drugim osebam;
3. sestavljanje proračunskega predloga in sklepnega računa in potrebnih poročil in predlogov za skupščino kakor tudi upravljanje imovine združbe;
4. upravljanje dohodkov in imovine združbe v mejah zakona o obrtih in teh pravil;
5. nadziranje ustanov in zavodov združbe;
6. postavljanje in odpušcanje začasnih nameštencev združbe, določanje njihov prejemkov, skrb za celotno stanje in delovanje združbe;
7. oddajanje mnenj, predlogov in pojasnil v primerih, ko to zakon o obrtih določa.

Člen 25.

Uprava rešuje posle svojega področja v sejah, ki jih sklicuje predsednik, odnosno podpredsednik, če pa sta zadržana, najstarejši član uprave. Predsednik, odnosno podpredsednik, odnosno najstarejši član uprave mora sklicati sejo, kadar nadzorstveni odbor ali ena tretjina članov to zahteva. Te seje sklepajo polnoveljavno, če je na njih prisotnih najmanj polovica članov uprave. Sklepa se z absolutno večino prisotnih glasov. Ob enaki razdelitvi glasov je odločilen glas predsedujočega. Glasovanje je javno, razen o osebnih vprašanjih.

O delu seje se vodi zapisnik, ki ga podpisuje predsedujoči obenem z zapisnikarjem. Uprava mora vršiti svoje posle vestno in hitro.

Člen 26.

Za združbo podpisuje pravnoveljavno in jo zavezuje predsednik združbe s še enim članom uprave ali tajnikom, šefom urada združbe. Vsi spisi združbe morajo imeti poleg teh podpisov uradni pečat združbe in biti vpisani v vložni zapisnik. Za legitimacijo uprave pri opravljanju pravnih poslov zadošča potrdilo zbornice, da so v izkaznici navedene osebe resnično člani uprave združbe v času, ko se izkaznica izda.

Člen 27.

Vsi člani uprave vršijo svoje posle brezplačno.

Za protizakonitno in nevestno izvrševanje poslov odgovarjajo člani uprave nerazdelno s svojo imovino. To ne velja za člane, ki so se v zapisniku zavarovali proti dotični odločbi, kakor tudi ne za člane, ki dotični seji niso prisostvovali in s svojim naknadnim ravnanjem niso pokazali, da soglašajo z dotično odločbo.

Člen 28.

Če se izprazni člansko mesto v upravi, preden mandat preteče, se popolni z namestnikom po vrstnem redu v listi izvoljenih namestnikov. Mandat člana uprave, ki je to tako postal, traja toliko časa, kolikor bi trajal mandat njegovega prednika, čigar mesto je zasedel.

(Dalje prilagodit.)

Pravila združbe trgovcev (obrnikov)

(Nadaljevanje)

Člen 10.

Združbe smejo imeti tudi častne člane.

Častne člane voli skupščina na predlog uprave izmed oseb, zaslužnih za napredek in razvoj trgovine, neglede na njih poklic. Častni člani imajo pravico, dajati na skupščinah nasvete in pojasnila, nimajo pa ne aktivne ne pasivne volilne pravice.

Častnim članom izda združba diplomu.

IV. Organi združbe.

Člen 11.

Organi združbe so ti-le:

1. skupščina;
2. uprava;
3. nadzorstveni odbor;
4. strokovni odbor ali odseki za...;
5. poverjeništvaja;
6. častno sodišče);
7. (eventualni posebni odbori).

Skupščina.

Člen 12.

Skupščina je vrhovni organ združbe.

Skupščine so redne in izredne. Redna skupščina se vrši praviloma enkrat v letu, in to v prvem tromesečju vsakega leta, izredna pa, če to uprava spozna za potrebno ali če to nadzorstveni odbor ali ena desetina članov združbe pisмено zahteva in če označi, o čem naj skupščina razpravlja. Če predsedništvo združbe ne skliče skupščine v 14 dneh od dne, ko je zahteval nadzorstveni odbor sklic ali ga zahtevala ena desetina članov, skliče skupščino na zahtevo nadzorstvenega odbora, odnosno ene desetine članov, zbornica.

Člen 13.

Skupščino skliče predsednik, če pa je zadržan, podpredsednik uprave. Če sta oba zadržana, skliče skupščino najstarejši član uprave. Če ta tega ne more ali noče storiti, skliče skupščino zbornica.

Skupščina se skliče ali s pisмениm vabilom vsakemu članu ali s pisмениmi razglasi v vseh občinah, kjer ima združba člane, ali po časopisih, ki jih skupščina vsako leto določi, in to najkasneje 15 dni pred zborovanjem. V sklicu morajo biti označeni datum, čas pričetka, lokal in dnevni red skupščine. Sklic se mora priobčiti istočasno tudi zbornici in pristojnemu obćem upravnemu oblastvu prve stopnje.

Člen 14.

Skupščino sestavljajo člani združbe. Vsi člani združbe, brez razlike spola, (izvzemši one iz člena 8., točke 4., teh pravil) imajo pravico do besede, praviloma pa tudi aktivno in pasivno volilno pravico. Člani izvršujejo svoje pravice osebno in jih ne morejo vršiti po pooblaščenih.

(V pravilih se lahko določi, da se stavljajo skupščino namesto članov voljeni delegati in kako se vrši volitev teh delegatov po odstavku (7) § 371. zakona o obrtih. Za sklepe po točkah 11. in 12. člena 2. teh pravil je tudi v takem primeru potrebno, da sestavljajo skupščino člani, ne pa delegati.)

Nimajo pa pravice glasovati in ne morejo biti voljeni člani:

1. ki jim je odvzeta ta pravica z disciplinsko razsodbo, skladno s členom 8. teh pravil;
 2. ki so bili obsojeni na izgubo častnih pravic, dokler ne predlože sodnega potrdila, da je v obsodbi izrečena izguba častnih pravic po zakonu prestala.
- Ne morejo voliti niti biti voljeni člani, ki niso jugoslovenski državljani; toda ti člani imajo pravico glasovanja ob reševanju drugih vprašanj, ki spadajo v pristojnost združbe.

Člen 15.

Skupščini predseduje predsednik združbe, če pa je zadržan, podpredsednik; če pa je tudi podpredsednik zadržan, predseduje skupščini najstarejši član uprave. Če ta tega ne more ali noče storiti, kakor tudi če skliče skupščino zbornica po členu 13. teh pravil, predseduje skupščini oni, kogar skupščina sam izvoli izmed prisotnih članov.

Predsedujoči vodi delo skupščine, skrbi za to, da se drži skupščina objavljenega dnevnega reda, daje in odvzema članom besedo in v občeh skrbi za red pri skupščinskih razpravah. Pri izvrševanju svoje naloge ima pravico, opominjati, po ponovnem opominu pa tudi odstraniti one člane, ki motijo red in žalijo dostojanstvo skupščine.

Člen 16.

Skupščina sklepa z absolutno večino glasov prisotnih članov. Ob enaki razdelitvi glasov odloči glas predsedujočega.

Za pravnoveljavno razpravljanje in sklepanje skupščine je potrebno, da je prisotna vsaj ena tretjina članov. Če ne pride na skupščino zadostno število članov, sme skupščina eno uro po času, določenem za pričetek skupščine, razpravljati in sklepati o predmetih, ki so na dnevnem redu, neglede na število prisotnih članov.

O predmetih, označenih pod točkami 5., 11. in 12. člena 19. (pri obrtniških združbah: pod točkama 5. in 12. člena 19.) sme skupščina sklepati, če je prisotna najmanj polovica vseh članov združbe. Za sklepe, da se izdajo posebna pravila za poedine namene združbe iz točke 1. člena 19., je potrebno, da je na skupščini prisotna vsaj ena četrtina vseh članov združbe. Glede izprememb in dopolnitev pravil velja odredba člena 46. teh pravil.

Člen 17.

Skupščina sme sklepati samo o predmetih, ki so postavljeni na dnevni red

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Dobave in licitacije

Direkcija drž. železnic, mašinsko odelenje v Ljubljani sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo čistila »Sidol« ali drugega enakovrednega ter za dobavo prašnic. — **Direkcija drž. železnic** v Vrešu sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo pšenične moke in kristalnega sladkorja. — Pri intendanturi komande Vrbske divizijske oblasti v Banjaluki se bo vršila dne 30. junija t. l. ofertna licitacija glede dobave živil (fižola, riža, makaronov, masti, olja, sladkorja itd.). — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 10. julija t. l. ponudbe za dobavo blaga za žimnice, sukanca in motvoza ter čopičev, do 11. julija t. l. pa za dobavo železnih kovanjih blokov. — Pri direkciji drž. železnic v Subotici se bo vršila dne 15. julija t. l. ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji ustroj.

Oddaja popravilnih in adaptacijskih del pri konjušnici in šupi Dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani se bo izvršila potom ofertne licitacije dne 2. julija 1932 ob 11. dopoldne pri inženjerskem odelenju komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Direkcija drž. rudnika v Banjaluki sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo konjske opreme in jemenov, svinjske masti, leče, papirnatih vrečic, toaletnega mila, bombaža za čiščenje, jamskega lesa in elektrotehničnega materiala. — **Direkcija drž. rudnika v Kreki** sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo masti za jamske vozčke. — **Direkcija drž. železnic**, mašinsko odelenje v Ljubljani sprejema do 1. julija t. l. ponudbe za dobavo solne kisline. — Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 6. julija t. l. ofertna licitacija glede specijalnega papirja za državno markarnico. — **Direkcija drž. rudnika v Kreki** sprejema do 7. julija t. l. ponudbe za dobavo elektrotehničnega materiala ter žebeljev do 14. julija t. l. pa za dobavo elektroštevcev.

Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 27. junija t. l. ponudbe za dobavo lepila za ruberoidlepenko, erpalke znamke »Diaphragma« ter jamskega lesa. — **Direkcija drž. železnic**, mašinsko odelenje v Ljubljani sprejema do 1. julija t. l. ponudbe za dobavo acetilenskih gorilcev, čopičev, grafitu, gorske krede, steklarskega kista in denaturiranega spirita, do 2. julija t. l. za dobavo sirkovih metel ter do 4. julija t. l. za dobavo signalnih šip. — Pri ekonomskem odelenju komande mornarice v Zemunu se bo vršila dne 4. julija t. l. ofertna licitacija glede dobave domačega premoaga. — Pri direkciji drž. železnic v Subotici se bo vršila dne 13. julija t. l. ofertna licitacija glede dobave veder in gasilskega orodja. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 12. julija t. l. ponudbo za dobavo raznih svetiljk za brode, do 14. julija t. l. za dobavo železnih cevi, do 17. julija t. l. za dobavo poljskih kovačnic, jeklenih trakov za merjenje, naočnikov, kantic za bencin, namiznih tehtnic, jeklenih krtač, listov itd. za žave, ključavnic, šes, držajev za razno orodje, diferencijalnih škripcev itd., do 19. julija t. l. za dobavo metel, ščetk, pralne

sode in mila, čistila za kovine, umivalnih gob, steklenega papirja, smirko-vega platna, sveč, vžigalic, parketnega voščila, raznih olj, petroleja, bencina, loja, bombaža za čiščenje, cunj za brisanje, stenja, podnožnikov itd.

Prodaja praznih vreč od moke. **Direkcija drž. rudnika v Banjaluki** sprejema do 21. julija t. l. predmetne ponudbe.

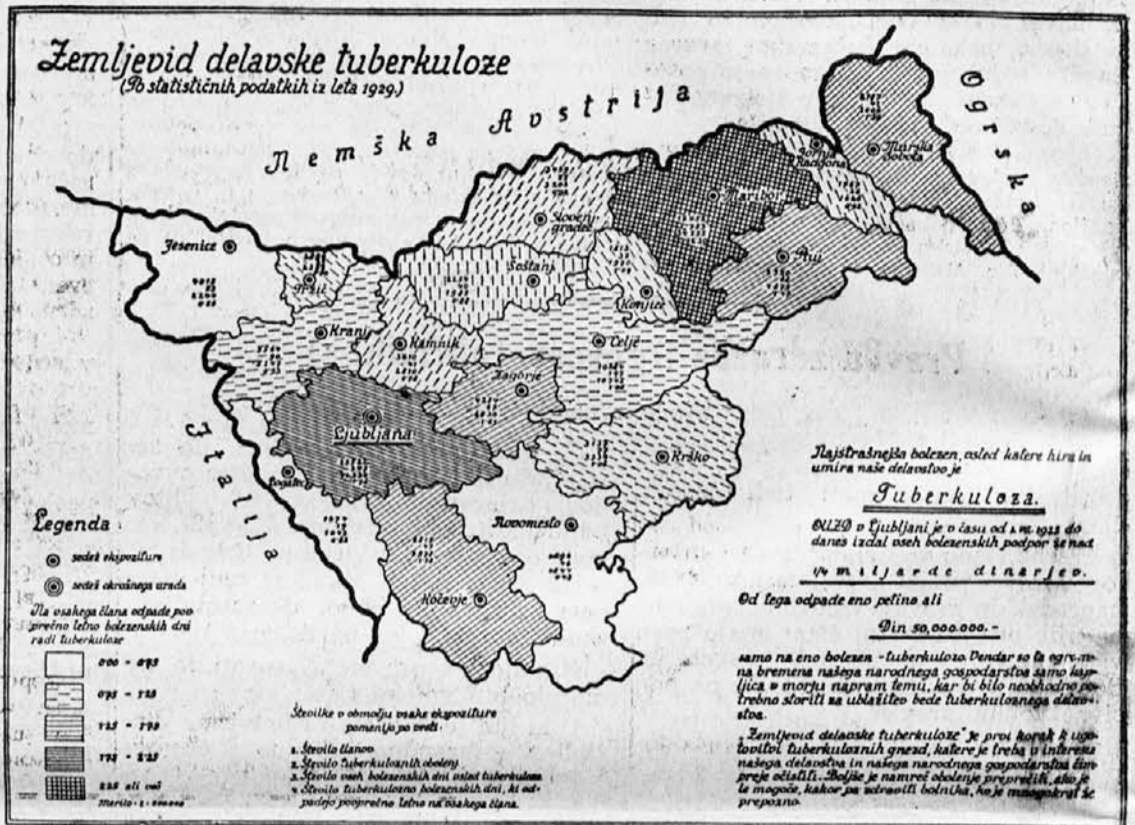
Prodaja starega papirja, se bo vršila potom ofertne licitacije dne 18. julija t. l. pri Primorski direkciji pošte in telegrafa v Splitu.

Oddaja zgradbe ograje. Pri inženjerskem odelenju komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 7. julija t. l. ofertna licitacija glede oddaje zgradbe ograje pri garnizijski jetnišnici v Zagrebu.

Oddaja kolodvorske restavracije na postaji Jesenice v zakup. Predmetna ofertna licitacija se bo vršila dne 27. julija t. l. pri direkciji drž. železnic v Ljubljani.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Leglo tuberkuloze v dravski banovini

Najstrašnejša bolezen, na kateri hira in umira naše delavstvo, je tuberkuloza. Da dobimo realno in popolno sliko o vsakoletnih žrtvah, katere zahteva tuberkuloza od našega delavstva in od našega narodnega gospodarstva, navajamo v sledečem nekaj statističnih podatkov OUZD-a v Ljubljani.

V letu 1928, je bilo bolnih na tuberkulozi 2.278 ali 2.56 odstotka vseh zavarovancev. Bolezensko-podpornih dni je zahtevala tuberkuloza v tem letu 173.919, kar znaša 18.43 odstotka vseh bolezensko-podpornih dni. Na vsakega zavarovanega delavca je odpadlo 1.95 bolezensko-oskrbnih dni radi tuberkuloze. Radi tuberkuloze je umrlo 184 delavcev, kar znaša 34.64 odstotka vseh smrtnih slučajev.

V letu 1929, je bilo bolnih na tuberkulozi 2.067 ali 2.18 odstotka vseh zavarovancev. Bolezensko-podpornih dni je zahtevala tuberkuloza v tem letu 132.544, kar znaša 13.52 odstotka vseh bolezensko-podpornih dni. Na vsakega zavarovanega delavca je odpadlo 1.40 bolezensko-oskrbnih dni vsled tuberkuloze. Radi tuberkuloze je umrlo 135 delavcev, kar znaša 23.98 odstotka vseh smrtnih slučajev.

Na vseh podporah (v gotovini, naravi in storitvi) je izdal Ouzd v Ljubljani od 1. julija 1922 do 31. decembra 1930 Din 238.637.710.13. Od svoje ustanovitve pa do danes je Ouzd v Ljubljani izdal za bolno delavstvo že četrtil milijarde Din.

Od tega zneska odpade ca 20 odstotkov ali ca Din 50.000.000.— samo na tuberkulozo. Naše narodno gospodarstvo je izgubilo radi tuberkuloze od 1. julija 1922 pa do 31. decembra 1930 samo pri članstvu OuzD-a v Ljubljani 1.158.139 delavnih dni. V tem niso všteti dnevi zdravljenja tuberkuloze od 52. tedna dalje, kakor tudi ne izguba delavnih dni vsled smrtnih slučajev.

Kakšne ogromne številke bi dobili, ako bi poleg gornjega računali še tuberkulozna obolenja svojcev članov OuzD-a, nadalje tuberkulozna obolenja delavcev, ki niso zavarovani pri OuzD-u (rudarjev, železničarjev ter privatnih, javnih in državnih nameščenecv) in tuberkulozna obolenja svobodnih poklicev (industrijcev, trgovcev, obrtnikov in kmetov)?

Z absolutno sigurnostjo smemo torej trditi, da zahteva tuberkuloza v dravski banovini vsako leto tisoče človeških življenj in sto milijonov izdatkov.

Zavedajoč se tega, je začel OuzD v Ljubljani energičen boj proti tuberkulozi. V Ljubljani je ustanovil OuzD poseben antituberkulozni dispanser za zavarovane delavce. Nadalje je organiziral poučna predavanja o tuberkulozi s skioptičnimi slikami in filmi. Na inicijativo OuzD-a se je ustanovila »Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani«.

Nadaljnji koraki protituberkuloznega delovanja OuzD-a so namenjeni eruiranju vseh tuberkuloznih gnezd in legel. V tem cilju je OuzD ugotovil število tuberkuloznih obolenj in bolezensko-podpornih dni v področju vsake ekpozitive. Na vsakega zavarovanega delavca je v letu 1929 povprečno odpadlo

pri ekpozituri v	bolezensko-podpornih dni
Mariboru	2.30
Ljubljani	1.76
Zagorju	1.61
Kočevju	1.58
Ptuju	1.47
Murški Soboti	1.37
Konjicah	1.09
Krškem	1.06
Celju	1.05
Kranju	0.93
Slovenjgradu	0.92
Gornji Radgoni	0.92
Sošanju	0.88
Kamniku	0.78
Logatcu	0.62
Jesenicah	0.56
Trzinu	0.80
Novemestu	0.43
Skupaj	1.40

Iz gornjih podatkov je razvidno, da tuberkuloza najbolj pustoši v območju ekpozitive v Mariboru. Nato sledi v daljšem presledku ekpozitura v Ljubljani. Protituberkulozno delovanje bo treba torej v območju teh ekpozitiv najbolj intenzivno izvajati.

V bodoče bo OuzD v Ljubljani ugotavljal število tuberkuloznih obolenj tudi po posameznih obratih. Na ta način se bodo morala brezpogojno najti vsa gnezda in legla tuberkuloze. Pri podjetnikih, katerih nameštenci prekomerno bolehalo na tuberkulozi, se bodo storili primerni koraki, da se bodo našli in odpravili pravi vzroki tuberkuloze (nezdrave delavnice in stanovanja itd.). Za izvedbo tega načrta bo pa treba seveda še dosti napornega dela in dosti časa.

IV. BRUNČIČ

stavbni in pohištveni pleskar in ličar. — Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom

LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 23.
Cene zmerne, delo solidno, potrežba točna. — Telef. 34-76.

ŠPEDICIJA TURK

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošiljk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnega zaračunavanja carine po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Telefon interurban št. 2157.

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili po dve- tri in sedem ton nosilnosti.

Telefon interurban št. 2157.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje